

A CAST és a TIT együttműködése Kínai delegáció Szegeden

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat kínai testvérszervezete, a CAST öttagú delegációja tapasztalatcsere-látogatásra tegnap, csütörtökön délután Szegedre érkezett. Liu Gouxuan, a CAST szecsuanai egységének alelnöke, Szei Hua, a CAST Népszerűsítő Tudományos Részlegének főhivatali igazgatója, Wang Zhngang, a CAST Nemzetközi osztályának szovjet és kelet-európai osztályvezetője, Wan Neilin osztályvezető és Wang Da-heng professzor részt vett a

TIT közelmúltban megrendezett IX országos küldött-gyűlésén. Szegedi látogatásuk során — ma délelőtt a TIT megyei szervezetének székházában — megbeszélést folytatnak az ismeretterjesztő társulatok együttműködésének lehetőségeiről, illetve a Csongrád megyei tapasztalatokkal, a megyei szervezet tevékenységével ismerkednek. A délután során Ópusztaszerre látogatnak, ahol a nemzeti emlékparkot tekintik meg.

Idegenforgalmi centrum

Az M5-ös autópálya mentén idegenforgalmi centrummá átalakította a Gerébi kúriát a HungarHotels Szálloda és Étterem Vállalat. A Lajosmizstől öt kilométerre fekvő, az 1800-as években épült kúriát a helyi termelőszövetkezettel közösen állították helyre. Az épületben a 11 kétágyas, fürdőszobával, színes tévével, sztereó rádióval és minibárral felszerelt szoba, valamint a hangulatos teraszos étterem már tavaly óta fogadja a vendégeket.

Építőtábor Algyőn

Sorozatban negyedik alkalommal rendeznek környezet- és belvízvédelmi építőtábort Algyőn. Az idén két turnusban, kétszer két hetet dolgoznak a fiatalok Szeged peremkerületében, hogy a zabolátlan belvizek jó mederbe tereljék. A Ládik utcában lettem az egyik csoportra. Könnyű volt rájuk találni, hiszen, mint korábban, azúttal is földbe szúrt zászló mutatta a pontos irányt. Jugoszlávia lobogóját lengette a szél. Nem véletlen, inkább hagyomány: rendszeresen segítenek a szomszédos Vajdaság ifjú kommunistái a szegedi „belvízmedence” lecsapolásában. Ők huszonketten vannak. Szolnok megyéből negyvennégyen jöttek. Szegedet pedig a Széchenyi István Gimnázium és Vízügyi Szakközépiskola huszonkét diákja képviseli.

A műszaki irányítást a vízművek és fürdők vállalat szakemberei vállalták, ami nem jelenti azt, hogy a fiatalok nem végeznek szakmunkát, de néha megakadhatnak, és ilyenkor jó, ha kéznél van a segítség.

A Ládik utcán kívül az idén építenek nyíltszelvényű vízelvezető árkot még a Keszeg, a Bácska, a Prágai és a Tutaj utcákba is. Ez a hálózat a 47-es országút alatt a Kisbaktói csatornába szállítja a környezetszennyező belvizet.

Kurucz Gyula, a tábor műszaki vezetője. Ő a következőket mondta:

— Az 1970-es évek nagy belvízvédelmi gondjai jutatták arra az elhatározásra, hogy 1976-ban a munkák felett KISZ-védnökséget vállalnak a fiatalok. A következő év nyarán szervezték először belvízvédelmi táborát Szegeden és Makón. Az elmúlt tíz évben így Tápén, Kiskundorozsmán, folyamatosan Makón, és az elmúlt években Algyőn volt ilyen építőtábor.

— Ez teljesen önkéntes? Esetleg kapnak valamilyen térítést a gyerekek?

— Gyakorlatilag önkéntes, de minimális zsebpénzt azért kapnak, a teljesítményük alapján. Ha százszázalékos a munka két hét alatt, akkor kapnak 400 forintot.

Kinka Erika Becséről jött. Ő lassan algyőinek számít, ugyanis második alkalommal dolgozik itt. Arról faggattam, hogy nem volt elég elfáradni tavaly, miért próbálja újra az erejét?

Nem fáradtam el. Annyit dolgozunk mi, lányok, amennyit bírunk, de azért megmutatjuk a fiúknak, hogy vagyunk olyan „legények a gáton”, mint ők.

— Jugoszláviában nincs belvíz? Tudomásom szerint, sajnos, akad ott is. Miért nem otthon dolgozik?

— Van, de azt nem mi végezzük. Munkások. A fiatalok inkább a környezetet rendezik, fásítanak a helyekben, és mezőgazdasági munkát végeznek.

— A négyszáz forintot csak olyan ajándékok vehet, amit biztosan hazavihet vámmentesen. Mi lesz az?

— Csokoládét szoktam vásárolni, és kisebb emlékeket a családnak.

Kóródi Tamás Szolnokról jött, a Tisza-parti gimnáziumból. Őt beosztottja van a brigádban.

— Hogyan ízlik a sártaposás?

— Jól. Nem dicsekvésként említem, de eddig mi dolgoztunk a legjobban: 124 százalékot teljesítettünk. Ez több pénzt is jelent. Kérdezte, hogy nehéz-e a munka? Nem könnyű. Az első nap furcsa volt, mert nádat kellett irtani. Egyébként tavaly is jártam itt, az idej munká, a tád ellenére is, könnyebb. Jobb a talaj.

Szücs Ágnes, a vízügyi szakközépiskola másodikos diákja. Ő a nyári gyakorlati idejét tölti társaival. Megfogják a lapátot, formázzák

az árkot, de nem így kezdtek.

— Hogyan? Mire költi a keresetet?

— Most gyűjtök a téli sí táborra, Csehszlovákiába szeretnék utazni. Ezzel is gyarapodik a pénzem. Egyébként a táborban előbb kifizéseket végeztünk, színtestünk, és elkészítettük a zsinórállásokat. Ezekkel kész vagyunk, és most már mi is pontosan úgy fogjuk a lapátot, mint a többiek. Komolyan mondom, jólesik egy kis fizikai munka.

Igy töltik hát a vakáció egy részét az önkéntes fiatalok.

A legszebb dolgok egyike éppen az önzetlen segítség, az, hogy pihenés helyett idegen emberek életkörülményeit igyekeznek javítani a lányok és a fiúk. Ők megteszik a magukét, de vajon értékelik-e a lakók a gyerekek munkájának eredményét. A tapasztalatok szerint nemigen. Kíváncsi lennének, ha az árkokat nem kívénthet autógumi rakárának, szeméttelnek tekintenek. A házként nem túl hosszú csatornát tartásig tisztán a tulajdonosok. Végül is övek az árok...

Ács S. Sándor

Országgyűlési bizottságok ülése

Az Országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi bizottsága csütörtökön ülést tartott a Parlamentben.

Először az 1986. évi költségvetés végrehajtásáról készülő törvényjavaslatnak — az Országgyűlés nyári ülészakájának napirendjére tűzött zárszavadásnak — azokkal a fejezeteivel foglalkoztak a képviselők, amelyek a tanácsok tavalyi gazdálkodását elemzik, továbbá az igazságügyi tárca, az ügyész szervezet és a Legfelsőbb Bíróság múlt évi tevékenységéről adnak számot.

A tanácsi téma kapcsán az előzetesen megküldött írásos jelentéshez Békési László pénzügyminiszter-helyettes fűzött szóbeli kiegészítést. Szóba került a véleménycserében, hogy a gazdaságirányítási rendszer továbbfejlesztésének részeként módosult a tanácsok tervezési, szabályozási és gazdálkodási rendszere. A változások a központi és a megyei elosztás mérséklését, a helyi tanácsok önállóságának növelését célozták. Ennek érdekében 1986-tól a fejlesztési eszközök nagyobb hányadával — részben a lakosság számával arányosan, részben céltámogatás formájában — a helyi tanácsok rendelkeznek, amelyeknek egyébként bővültek a saját bevételi forrásai is. Mindezek eredményeképpen a szabályozott bevételek jelentős hányada közvetlenül a helyi tanácsokhoz került.

Az igazságüggyel kapcsolatos munkaanyagot Kun László igazságügyminiszter-helyettes tájékoztatása egészítette ki; majd a bizottság egyhangúlag fogadta mindkét előterjesztés dokumentumait.

Ezután Petrik Ferenc igazságügyminiszter-helyettes szolt arról a két törvényjavaslatról, amellyel

egyfélről a büntető törvénykönyvet, másfelől a büntető-eljárásról szóló törvényt kívánják módosítani, ugyan-

csak az Országgyűlés soron következő ülészakáján.

Mindkét büntetőjogi tárgyú törvénytervezettel kapcsolatban részletekbe menő, elemző vita bontakozott ki, amelyben szót kért-kapott Antalffy György, a bizottság elnöke és Király Zoltán (Csongrád megye) is.

A bel- és külkereskedelmi vállalatok tavalyi költségvetésének végrehajtásáról, a szolgáltatások helyzetéről, valamint a személygépkocsi-ellátás alakulásáról tanácskozott csütörtöki ülésén a Parlamentben az Országgyűlés kereskedelmi bizottsága.

Sós Gyula ipari miniszter-helyettes a személygépkocsi-ellátás helyzetéről és jövőjéről szóló írásos tájékoztatóhoz fűzött kiegészítést. Elmondta, hogy az idén összesen 145 ezer személygépkocsi érkezik az országba. Ha az elkövetkező években is hasonló mennyiségű importtal számolunk, az ezredfordulóra 1,8 millió személygépkocsi járja majd útjainkat. Akkor azonban már 2,1–2,5 millió autóra lenne szükség, s mivel a hiányzó mennyiség import útján nem biztosítható, szükséges egyéb lehetőségek feltárása is. Az egyik útnak a csúcstechnikával készülő műszeripari termékek tömeggyártása ígérkezik, s ezáltal bekapcsolódásunk a világ élvonalába tartozó autógyárak munkájába. A másik lehetőség az ipari szerkezetváltás, az alkatrészek előállítás, illetve a személygépkocsik összeszerelése. Jelenleg folynak a tárgyalások több külföldi autógyárral, például a Volkswagennal, a General Motorsszal és az indiai Murati céggel. Ez utóbbival a Mogürt öt évre szóló kooperációs keretmegállapodást kötött, aminek értelmében — műszerfalakért — már az idén megérkeznek Magyarországra az első gépkocsik.

A bizottság elé terjesztett írásos beszámolókhöz hozzászólt Mag Pál Csongrád megyei képviselő is

Adóreform

Hogyan fizetnek a vállalatok? (II.)

Az általános forgalmi adó, amely kezdetben hozzáadott érték vagy többletérték-adóként szerepelt a sajtóban, az egyoldalú kiemelés következtében félreértésekre adhatott alkalmat. Ennek eloszlatására hangsúlyozzuk az általános forgalmi adó nem szünteti meg, nem helyettesít minden vállalati adófajtát, azok legtöbbje — például nyereségadó — megmarad, legfeljebb mértékük, az adókulcs módosul. Csökken például a nyereségadó, s várhatóan a felhalmozási adó mértéke. Lesznek természetesen megszűnő adónemek is — bér- és kereseti adós, vagyonadó — s e kettő, az adómerséklések és adómerszűnések szférájából átkerül a forgalom, a felhasználás és a fogyasztás területére.

Az adózás ilyen jellegű szerkezeti módosításának eszköze az általános forgalmi adó, amely a hatvanas-hetvenes években először a Közös Piac országaiban terjedt el, s azt követően mást is. Jelenleg több tucat európai és Európán kívüli fejlett és fejlődő ország alkalmazza. Espedig a következőképpen:

A vállalatok, mint vevők, a megvásárolt termékért nemcsak annak termelői árát, hanem általános forgalmi adóját is kifizetik az eladó vállalatnak. (A számlán is külön szerepel az ár és külön az adó). A vállalat az anyagot, a terméket feldolgozza, s ennek során új értéket állít elő. A feldolgozott termék eladásakor a megnövelt érték után számolja az általános forgalmi adót, s azt a termelői árral együtt leszámlázza, a vevő pedig kifizeti. Az eladó vállalat tehát hozzájuk a korábbi vásárláskor általa fizetett adóhoz, s csak a feldolgozás fázisában létrejött többletérték utáni adót kell befizetnie az adóhivatalnak.

A termelési-forgalmi láncban tehát a vállalatok, kisvállalkozók hozzájuthatnak az előző fázisban a vetélárral együtt fizetett adóhoz, míg nem a folyamat eljut a végső felhasználóig, a fogyasztóig, aki az áru teljes értéke után fizeti meg az általános forgalmi adót. S bár igaz, hogy a vállalati adók is közvetett módon a fogyasztót terhelik, az általános forgalmi adózási rendszerben a fogyasztó közvetlenül fizeti az adót, amelynek mértéke termékcsoportonként változhat. (Nálunk várhatóan nulla—12—22 százalékos adókulcsok lesznek.)

Az általános forgalmi adó külföldön már bizonyított — előnye, hogy a termelési-forgalmi folyamatban nem halmozódik, ebben az összefüggésben a gazdasági tisztánlátást szolgálja. Az általános forgalmi adó nem költség és nem ártányező, az adóelszámolás technikája visszatéríti a már kifizetett adót.

Ez az adófajta több vonatkozásban semleges hatású. Egyazon termék adója

Az adóreform a vállalati adózásban az általános forgalmi adó, a lakossági adózásban pedig a személyi jövedelemadó bevezetését, meghonosítását tűzte célul. Ezúttal a vállalati adózás tervezett változtatásait tekintjük át.

nem függ attól, hogy a feldolgozást kooperációban végezték, avagy a feldolgozási fázisokat, technológiákat egyesítő nagyvállalaton belül. A vállalati méretekben kívül közömbös, illetve semleges a tekintetben is, hogy a gyártás mennyi munkaerőt, illetve technikát vett igénybe.

Egyes vélemények szerint az általános forgalmi adó kedvezményezi az exportot; ebben az esetben, ugyanis teljes adóvisszatérítésre kerül sor. A termelő nézőpontjából azonban szó sincs preferálásról, mert belföldi értékesítés esetén is hozzájut a termék árához, az adót pedig a vásárló fizeti.

Amennyiben szembesítjük a megérnyben lévő adórendszer hosszú időn át bírált jellemzőit — a nyereséghez viszonyított magas adószint, a feldolgozási fázisokban halmozódnak az adók — az általános forgalmi adózás modellszerű leírásából kitűnő előnyös vonásokkal, sajátosságokkal, nem lehet kétséges, hogy érdemes és indokolt egy olyan adóreform megvalósítása, amely nálunk is meghonosítja az általános forgalmi adót.

Ez azonban több okból sem lesz egyszerű és könnyű. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a fejlett országokban csak a hosszabb ideje működő forgalmi adózási rendszert kellett átalakítani. Nálunk szinte újonnan kell megkonstruálni a vállalati adózást, mégpedig úgy, hogy a termelői szféra adói és támogatásai csökkenjenek, egyidejűleg be kell vezetni a személyi jövedelemadót. Ez már nem egyszerűen adóreform, ezek a változások az árrendszert is megreformálják, átalakítják az árszerkezetet, az árárányokat, az árszinteket.

Az adóreformhoz kapcsolódó árváltoztatások kimunkálása már hosszabb ideje folyik, s abban próbaszámítások végzésével mind több vállalat vesz részt. A termelői árak változását két körülmény befolyásolja: egyes vállalati adók megszűnése és mérséklése, valamint a támogatások csökkentése. Ezek

hatásaként a termelői ár-színvonalnak csökkennie kell, mintegy 4-5 százalékkal. Az árárányok is módosulnak, elsősorban az energiahordozók, alapanyagok — feldolgozóipari termékek viszonyában. (Az előbbiekből nagyjából változatlan marad, míg a feldolgozóipari termékek árszintje 6-9 százalékkal mérséklődik.)

Az általános forgalmi adóról ezek szerint csak szépet és jót lehet mondani; kiküszöböli az adóhalmozódást, segíti a valós gazdasági értékelést, s a bevezetéséhez kapcsolódó árváltozások révén a termelői árszintet is csökkenti?

A dolog azért nem ilyen egyszerű. Ezért nem alapul, ha némi fenntartással nézünk az adóreform elé. A közelmúlt évtizedekben több alkalommal — 1959-ben, 1980-ban — került sor a termelői árak átfogó rendezésére, s ezek egyike sem hozta a „papírfórmát”, jócskán és felfelé tértek el a tervezett, a várható, a modellszámítás szerinti árszinttől. Ezúttal a termelői árak rendezése, megállapítása során nem szabad „tévedni”, az árszintcsökkenésben felfelé eltérni, mert az árrendszer kétszínűségének, a termelői és a fogyasztói árszintek különbségének egyik meghatározója éppen az, hogy mennyivel csökken — az 1986. évihez képest — a termelői árszint. (A másik meghatározó, hogy a mintegy 110 milliárd forintnyi fogyasztáshoz kapcsolódó árkiegészítésből, támogatásból mennyit sikerül leépíteni, csökkenteni.)

Az általános forgalmi adó bevezetéséhez tehát kétirányú ármozgás kapcsolódik: a termelői árszintnek — miután az adók egy része kikerül a termelésből — csökkennie kell, míg a fogyasztói árszint — minthogy az általános forgalmi adó ebbe a szférába csoportosítja át az adók egy részét — emelkedni fog. Az adóreformhoz kapcsolódó ármunka jelenlegi — júniusi — fázisában az 1988. évi fogyasztói árszint kétszámjegyű, 10-12 százalékos növekedése valószínűsíthető. Ez természetesen még változhat, s nemcsak árrendszer- és ármechanizmus-okokból; a fogyasztói árszint alakítása gazdaságpolitikai, sőt, politikai döntéseken is múlik.

Garamvölgyi István

Következik

Mennyit fizet a lakosság?

Főidény a balatoni hajózásban

A Mahart Balatoni Hajózási Leányvállalata közli, hogy június 21-étől a főidénymenetrend szerint közlekednek a személyhajó- és kompjáratok a Balatonon. A kompok Szántód-révtől 6.40-től 0.20 óráig, Tihany-révtől 6.20-tól 24.00 óráig járnak, a zenés hajójáratok Siófokról naponta 19 és 21 órakor, Balatonfűredről naponta 21 órakor, Keszthelyről kedden, szerdán, pénteken és szombaton 21 órakor indulnak.